

Transportstyrelsens föreskrifter om godkännande av alkoholås;

TSFS 2011:70

Utkom från trycket
den 30 augusti 2011

beslutade den 11 augusti 2011.

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 8 kap. 5 a § körkortsförordningen (1998:980).

VÄGTRAFIK

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om alkoholås och krav på leverantör av alkoholås för den som har körkort med villkor om alkoholås.

2 § De bestämmelser i dessa föreskrifter som avser produktkrav gäller inte produkter som antingen är

1. lagligen tillverkade eller saluförda i en annan medlemsstat inom EU eller i Turkiet, eller

2. lagligen tillverkade i ett EFTA-land som har undertecknat EES-avtalet.

Bestämmelserna ska däremot gälla i de fall då Transportstyrelsen kan visa att produktkraven i fråga inte når upp till den nivå som är likvärdig med den som krävs i dessa föreskrifter.

3 § I dessa föreskrifter används följande definitioner.

alkolås sådant alkoholås som ska användas av den som har körkort med villkor om alkoholås

leverantör fysisk eller juridisk person som har fått ett alkoholås godkänt av Transportstyrelsen enligt 5 kap. 27 § körkortslagen (1998:488)

¹ Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37, Celex 398L0034), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG (EGT L 217, 5.8.1998, s. 18, Celex 398L0048) och enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36, Celex 32006L0123).

<i>service</i>	service av alkoholåset, av dess installation i fordonet och funktion för att säkerställa att alkoholåset fungerar korrekt. I servicen ingår kalibrering av alkoholåset. Eventuella felaktigheter ska åtgärdas. Service krävs enligt 4 kap. 3 §. Extra service krävs om det har skett händelser enligt 3 kap. 11 § eller om Transportstyrelsen fattar särskilt beslut om extra service.
<i>utandningsprov</i>	utandningsprov som ska lämnas i alkoholåset av föraren för att fordonet ska kunna startas
<i>återkommande utandningsprov</i>	utandningsprov som föraren ska lämna slumpvis under körningen inom föreskrivna tidsintervaller
<i>villkorstid</i>	den tid då körkortshavaren endast får köra körkortspliktigt fordon med alkoholås

2 kap. Ansökan om godkännande av alkoholås

1 § Ansökan om godkännande av alkoholås ska enligt 7 kap. 2 § körkortslagen (1998:488) ges in till Transportstyrelsen. I ansökan ska anges vad den avser samt sökandens namn, adress, telefonnummer och e-postadress.

2 § Till ansökan ska följande bifogas.

1. För utländska bolag krävs en handling motsvarande Bolagsverkets registreringsbevis eller handling där notarius publicus eller motsvarande nationellt institut bekräftar bolagets existens och behörig firmatecknare – original eller vidimerad kopia.

2. Namn och personnummer eller samordningsnummer på den person eller de personer i Sverige som ges behörighet att företräda verksamheten, om sökanden är en juridisk person.

3. En förteckning där det framgår var installation och service av alkoholås ska utföras med namn på företaget, adress, telefonnummer, e-postadress och ett av leverantören angivet unikt nummer för servicestället.

4. En provningsrapport enligt 5 kap. 26 § körkortslagen (1998:488) som visar att alkoholåstypen överensstämmer med standarden SS-EN 50436-1 Alkoholås – Fordringar och provning – Del 1: Alkoholås för körkort med villkor (EN 50436-1:2005).

5. En beskrivning av överensstämmelse med kraven i 3 kap. 1 § andra och tredje stycket samt 2–12 §§ och hur kraven har kontrollerats.

6. En beskrivning av personalens kunskap och utbildning.

7. En beskrivning av den utrustning som ska användas för installation, service och överföring av data.

8. Ett underlag för information enligt 4 kap. 6 §.

9. En beskrivning av hur kraven i 4 kap. 10 § säkerställs.

10. Dokumentation av leverantörens kvalitetssäkringssystem enligt 4 kap. 11 §.

3 § Innan godkännande av alkolås medges ska det genom tester säkerställas att leverantörens system fungerar så att överföring av uppgifter enligt 4 kap. 8 och 9 §§ sker på av Transportstyrelsen anvisat sätt.

3 kap. Krav på alkolås

1 § Alkolåset ska uppfylla kraven i standarden SS-EN 50436-1 Alkolås – Fordringar och provning – Del 1: Alkolås för körkort med villkor (EN 50436-1:2005) och de ytterligare krav som anges i detta kapitel.

Alkolåset ska vara inställt så att fordonet enbart kan startas om eventuell alkoholhalt i förarens utandningsluft uppmätts till mindre än 0,10 milligram alkohol per liter utandningsluft.

Utandningsluftens volym ska vara minst 1,2 liter för att utandningsprovet ska vara giltigt.

2 § Alkolåset ska ge föraren instruktioner för användning av låset.

3 § Före start av fordonet krävs ett godkänt utandningsprov.

Efter ett godkänt utandningsprov ska alkolåset kräva återkommande utandningsprov var 10:e–60:e minut om inte annat anges i 4 § andra stycket. Tidpunkten för återkommande utandningsprov bestäms slumpmässigt av alkolåset inom dessa tidsintervall. Alkolåset ska kräva att ett återkommande utandningsprov lämnas inom 6 minuter efter begäran. För alkolås som är monterat på sådan moped klass I eller motorcykel där användande av skyddshjälm krävs, ska föraren istället stanna och lämna provet inom 15 minuter efter begäran.

Om ett godkänt utandningsprov har lämnats kan fordonet startas inom 5 minuter. Om motorn stängs av kan fordonet startas om inom 5 minuter utan krav på nytt godkänt utandningsprov.

4 § Efter ett underkänt utandningsprov till följd av för hög alkoholhalt ska det inte vara möjligt att lämna ett nytt utandningsprov förrän 5 minuter har gått.

Om ett godkänt utandningsprov lämnas efter ett underkänt utandningsprov, ska alkolåset kräva återkommande utandningsprov inom 5–15 minuter och därefter återkommande utandningsprov var 10:e–60:e minut. Tidpunkten för återkommande utandningsprov bestäms slumpmässigt av alkolåset inom dessa tidsintervall. Alkolåset ska kräva att ett återkommande utandningsprov lämnas inom 6 minuter efter begäran. För alkolås som är monterat på sådan moped klass I eller motorcykel där användande av skyddshjälm krävs, ska föraren istället stanna och lämna provet inom 15 minuter efter begäran.

5 § Vid återkommande utandningsprov ska minst en påminnelse lämnas innan tiden har löpt ut.

Om ett återkommande utandningsprov inte lämnas i tid efter begäran eller om ett sådant prov blir underkänt, ska alkolåset larma inne i fordonet. Larmet ska få föraren att stanna fordonet. Motorn måste stängas av för att larmet ska tystna. Därefter lämnas utandningsprov i enlighet med 3 §.

Andra stycket gäller inte för moped klass I utan karosseri och motorcykel utan karosseri.

6 § Vid återkommande utandningsprov ska begäran om utandningsprov och påminnelse om sådant prov lämnas även genom ljudsignal. För alkolås monterat på moped klass I utan karosseri eller motorcykel utan karosseri kan begäran om utandningsprov och påminnelse om sådant prov förenas med vibrationer eller en ljussignal istället för med en ljudsignal.

7 § Alkolåset ska märkas med villkorskod enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2009:66) om körkortets utformning och innehåll samt personnummer för den som har alkolås installerat. Märkningen ska ske på ett tydligt och ej manipulerbart sätt.

Märkningen ska avlägsnas när körkortshavarens villkorstid har avslutats.

8 § Om alkolåset har en förbikopplingsfunktion får den inte vara aktiverad.

9 § Alkolåset ska registrera följande händelser med datum och klockslag.

1. Alla utandningsprov som lämnas i alkolåset, med uppgift om alkoholkoncentration i förekommande fall, inklusive prov som har lämnats i samband med service.

2. Om alkolåset efter utandningsprov tillåter fordonsstart eller inte tillåter fordonsstart.

3. Om fordonets motor startas, är i gång och stängs av eller när fordonet är i rörelse.

4. Om utandningsprov inte lämnas inom föreskrivna tidsintervaller efter begäran om återkommande utandningsprov.

5. Om alkolåsets handenheter kopplas till eller från kontrollenheten.

6. Om till- och fränkoppling av alkolåsets strömförsörjning sker.

7. Om fordonet startas utan att ett godkänt utandningsprov har lämnats eller vid indikation om det har skett någon annan form av manipulation av alkolåset.

10 § Alkolåset ska ange när det är dags för service enligt 4 kap. 3 §.

11 § Följande händelser ska leda till att alkolåset ska begära en extra service före föreskriven tidpunkt för service enligt 4 kap 3 §.

1. Om fordonet har startats utan att ett godkänt utandningsprov har lämnats.

2. Om batterispänningen har brutits vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

3. Om återkommande utandningsprov inte har lämnats inom föreskriven tid vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

4. Om återkommande utandningsprov har blivit underkända vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

5. Om utandningsproven före start av fordonet har blivit underkända vid fem tillfällen sedan den senast utförda servicen.

I samband med extra service ska data från alkolåset enligt 4 kap. 9 § överföras till Transportstyrelsen.

12 § Alkolåset ska förhindra att fordonet startas om service av alkolåset inte har utförts inom 7 dagar efter att den skulle ha utförts eller efter att en händelse enligt 11 § har inträffat.

Leverantören får tillhandahålla en engångskod för upplåsning som medger färd till serviceställe, under förutsättning att upplåsningen är tidsbegränsad till högst 6 timmar, att utandningsprov krävs för att starta fordonet och att övriga krav i 3 kap. följs.

4 kap. Krav på leverantören av alkolås

1 § Leverantören ska säkerställa att kraven i 3–5 kap. uppfylls och att alkolåset installeras i enlighet med alkolåstillverkarens anvisningar.

Leverantören ansvarar fortlöpande för att kraven i 3–5 kap. upprätthålls.

Om det i alkolåstypen görs ändringar som kan påverka upprätthållandet av de krav som anges i dessa föreskrifter, ansvarar leverantören för att en ny teknisk prövning enligt 5 kap. 26 § körkortslagen (1998:488) utförs.

2 § Leverantören ska med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömas ha förutsättningar att uppfylla föreskrivna krav.

Leverantören ska säkerställa att det finns företrädare för verksamheten i Sverige.

Leverantören ska säkerställa att det finns en fungerande service av alkolås. Servicen ska tillhandahållas över hela landet och med en väl fördelad geografisk spridning.

3 § Service av alkolås ska ske i enlighet med tillverkarens uppgifter om kalibreringsintervall, dock med högst 6 månaders mellanrum med start från installationsdatumet. En service ska också ske inför ansökan om körkortstillstånd utan villkor om alkolås, dock tidigast 2 månader innan villkorstidens slut.

I samband med service ska data från alkolåset enligt 9 § överföras till Transportstyrelsen.

Servicen ska utföras enligt tillverkarens anvisningar. Leverantören ska tillhandahålla skriftliga riktlinjer för servicen.

4 § Leverantören ansvarar för att personer som utför tjänster enligt detta kapitel har relevant kunskap och utbildning.

5 § Leverantören ansvarar för att installation, service och överföring av data sker med ändamålsenlig utrustning.

6 § Leverantören ansvarar för att den som avser att ansöka eller har ansökt om att få körkort med villkor om alkolås informeras både muntligen och skriftligen om alkolåsets funktion och instrueras i hur alkolåset ska användas. Leverantören ska även informera om när service ska göras.

7 § Leverantören ansvarar för att uppgifter enligt 9 § sparas till dess att 12 månader förflutit från den sista servicen. Uppgifterna ska sparas för att möjliggöra ytterligare överföring till Transportstyrelsen.

Rapportering av uppgifter till Transportstyrelsen

8 § När ett alkolås har installerats ska leverantören snarast rapportera följande till Transportstyrelsen.

1. Artikelnummer på alkolåsets typ och version av handenhets och kontrollenhet.
2. Vilken version av programvara som finns i alkolåsets handenhets och kontrollenhet.
3. Personnummer för den som har fått alkolås installerat.
4. Ett unikt serienummer för alkolåsets handenhets och ett unikt serienummer för alkolåsets kontrollenhet.
5. Ett unikt programnummer för varje alkolås som en person har.
6. Datum för genomförd installation.
7. Namn, adress och ett av leverantören angivet unikt nummer på det serviceställe som har utfört installationen.
8. Ett nummer som identifierar leverantören.

9 § Leverantören ansvarar för att nedan angivna uppgifter rapporteras till Transportstyrelsen. Rapporteringen ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av Transportstyrelsen och i enlighet med de uppgifter och anvisningar som Transportstyrelsen har bestämt.

Följande uppgifter ska överföras om uppgiften ändras.

1. Artikelnummer på alkolåsets typ och version av handenhets och kontrollenhet.
2. Vilken version av programvara som finns i alkolåsets handenhets och kontrollenhet.

Följande uppgifter ska överföras i anslutning till varje utförd service.

1. Personnummer för den som har alkolås installerat.
2. Ett unikt serienummer för alkolåsets handenhets och ett unikt serienummer för alkolåsets kontrollenhet.
3. Ett unikt programnummer för varje alkolås som en person har.
4. Samtliga händelser enligt 3 kap. 9 §. Uppgift om eventuell alkoholkoncentration ska lämnas på det sätt som anges i 3.2 i standarden SS-EN 50436-1 Alkolås – Fordringar och provning – Del 1: Alkolås för körkort med villkor (EN 50436-1:2005).
5. Datum för genomförd service.

6. Namn, adress och ett av leverantören angivet unikt nummer på det serviceställe som har utfört servicen.

7. Ett nummer som identifierar leverantören.

8. Om försök till manipulation eller annan åverkan upptäcks.

10 § Leverantören ansvarar för att uppgifterna som förs över från alkoholåsen hanteras på ett sådant sätt att ingen annan än leverantören och Transportstyrelsen kan se uppgifterna.

System för kvalitetssäkring

11 § Leverantören ska ha ett system för kvalitetssäkring för att garantera att kraven i 3–5 kap. uppfylls och upprätthålls. I systemet ska följande ingå.

1. En fortlöpande produktkontroll utifrån kraven i 3 kap.

2. Rutiner för fortlöpande kontroll av de företag där installation och service utförs.

3. Rutiner för att säkerställa att installation och service utförs av personal med rätt teknisk kompetens.

4. Beskrivning av metoder för kalibrering.

5. Rutiner för att säkerställa giltighet och lämplighet för de metoder som används vid installation och service, särskilt avseende metoder för kalibrering.

6. Rutiner för att säkerställa lämplighet och underhåll för den utrustning som används vid installation och service, särskilt avseende kalibreringsutrustningens mätsäkerhet.

7. Rutiner för att säkerställa spårbarhet vid kalibrering av alkoholåsen.

8. Rutiner för att säkerställa att uppgifter om körkortshavaren hanteras på ett säkert sätt i samband med installation och service samt vid överföring och sparande av uppgifter.

5 kap. Ändring av leverantörens verksamhet

1 § Följande uppgifter ska anmälas till Transportstyrelsen utan dröjsmål.

1. Ändring av firma.

2. Ändring av rätten att teckna företagets firma.

3. Byte av person som har rätt att företräda verksamheten.

4. Ändringar avseende plats för installation och service av alkoholås.

5. Upprepade felaktigheter eller brister som visat sig finnas i flera alkoholås av en viss typ.

Registreringsbevis ska bifogas när anmälan gäller ändrad firma eller firmatecknare enligt första stycket 1 och 2.

En provningsrapport ska lämnas in om sådana ändringar som anges i 4 kap. 1 § har gjorts i alkoholåstypen.

2 § En leverantör som ändrar bolagsform ska skicka in en ny ansökan enligt 2 kap. 1 § och 2 § 1.

6 kap. Undantag

1 § Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2011.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Maria Åkerlund
(Väg- och järnvägsavdelningen)